CYFARFOD	**Y CYNGOR BLYNYDDOL**
DYDDIAD	**12 MAI, 2011**
TEITL YR ADRODDIAD	**CYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL Y CYNGOR**
PWRPAS	**Adolygu Cydbwysedd Gwleidyddol y Cyngor**
ARGYMHELLIAD	**Dyrannu Seddau ar Bwyllgorau'r Cyngor**
AWDUR	**Pennaeth Democratiaeth a Chyfreithiol**
ARWEINYDD PORTFFOLIO	**Cynghorydd Stephen Churchman**

1. CYFLWYNIAD

1.1 Yn unol â darpariaethau Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989, Adran 15, mae'n rhaid i'r Cyngor sicrhau bod cyfansoddiad ei bwyllgorau ac is-bwyllgorau yn adlewyrchu cryfderau'r gwahanol grwpiau gwleidyddol ar y Cyngor.

1.2 Mae'n ofynnol i'r Cyngor wneud hynny o leiaf yn flynyddol gan ei fod yn rheidrwydd gwneud hynny yng nghyfarfod blynyddol y Cyngor.

1.3 Yn dilyn marwolaeth sydyn y Cynghorydd John R. Jones ar ddiwedd mis Mawrth mae 74 sedd ar y Cyngor.

1.4 Ar 14 Ebrill, 2011 derbyniwyd cadarnhad bod y Cynghorydd Alan Jones Evans wedi ymuno â Grŵp Plaid Cymru o'r Grŵp Annibynnol.

1.5 O ganlyniad mae cyfansoddiad gwleidyddol y Cyngor fel a ganlyn:-

Plaid Cymru	37
Annibynnol	16
Llais Gwynedd	13
Democratiaid Rhyddfrydol	4
Llafur	4
Cyfanswm	**74**

2. DYRANIAD Y SEDDAU AR BWYLLGORAU

2.1 I atgoffa'r aelodau, nodir yma'r pedair prif reol yn Neddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 ynglŷn â dyrannu seddau:-

2.2 (a) Ni chaiff pob sedd ar bwyllgor ei dyrannu i'r un grŵp gwleidyddol;

(b) Rhaid dyrannu mwyafrif y seddau ar bwyllgor i grŵp gwleidyddol os yw nifer y personau sy'n perthyn i'r grŵp yn fwyafrif o aelodau'r Cyngor;

(c) Yn amodol ar baragraffau (a) a (b) uchod, bydd nifer y seddau ar y pwyllgorau cyffredin a ddyrennir i bob grŵp gwleidyddol yr un fath â'r nifer o'r holl seddau sydd gan aelodau'r grŵp hwnnw ar y Cyngor;

(ch) Yn amodol ar (a),(b) ac (c) uchod, bydd nifer y seddau ar bwyllgor a ddyrennir i bob grŵp gwleidyddol yr un gyfran o'r seddau ar y pwyllgor â'r nifer o seddau sydd gan aelodau'r grŵp hwnnw ar y Cyngor.

2.3 Er mwyn sicrhau y glynir wrth y rheolau hyn, mae'r Cyngor wedi bod yn ymdrin â phwyllgorau mewn blociau gwahanol yn y gorffennol. Mae hyn yn ei wneud yn haws i sicrhau y glynir wrth reol (c) ym mharagraff 2.2 uchod hefyd.

2.4 Yng nghyfarfod y Cyngor Llawn 16 Rhagfyr, 2010 penderfynwyd cydweithio gyda Chyngor Ynys Môn i greu Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd yn cynnwys saith aelod ac un eilydd o'r ddau Cyngor ar sail cydbwysedd gwleidyddol sydd wedi cynyddu nifer y seddau ar bwyllgorau'r Cyngor.

2.5 Yn dilyn colli un aelod o'r Grŵp Democratiaid Rhyddfrydol mae angen i'r Cyngor ystyried sut mae am ymdrin â dyrannu seddau ar bwyllgorau'r Cyngor hyd oni bod is etholiad wedi ei gynnal ym mis Mehefin.

2.6 Yn ogystal mae angen i'r Cyngor cymryd i ystyriaeth y newid i'r cydbwysedd rhwng y grwpiau gwleidyddol wrth ddyrannu seddau ar bwyllgorau'r Cyngor yn dilyn i un aelod newid grŵp gwleidyddol sy'n golygu bod nifer y seddau gan Grŵp Plaid Cymru wedi cynyddu ychydig.

2.7 Yn unol â threfn y Cyngor hwn gofynnwyd i Grŵp Busnes y Cyngor gyfarfod i drafod y mater er cyflwyno argymhelliad i'r Cyngor Llawn.

2.8 Cyfarfu'r Grŵp Busnes dwywaith ar 5 Ebrill, 2011 a'r 3 Mai, 2011.

2.9 Dau ddewis sydd ar gael, sef gadael y pwyllgorau fel y maent ar hyn o bryd gan ddyrannu seddau rhwng 75 aelod a chadw tair sedd wag ar bwyllgorau Craffu Plant a Phobl Ifanc, Trwyddedu Canolog a Phensiynau tan gyfarfod y Cyngor ym mis Gorffennaf. (gweler **Atodiad A**)

2.10 Dewis arall yw cadw tair sedd wag fel y noder yn 2.9 a bod y Grŵp Annibynnol yn rhoi dwy sedd i Grŵp Plaid Cymru ar y Pwyllgor Pensiynau a naill ai'r Pwyllgor Archwilio, Cynllunio neu Trwyddedu.

2.11 Mae'r newid yn y cydbwysedd gwleidyddol hefyd yn golygu bod Grŵp Plaid Cymru yn cael sedd ychwanegol ar y Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd ar draul y Grŵp Llafur.

2.12 Barn Grŵp Busnes y Cyngor oedd gwneud cyn lleied o newid a phosibl hyd oni bod yr is etholiad yn Ward Arllechwedd wedi ei gynnal ac felly penderfynwyd argymell y dewis fel y noder yn 2.9 uchod i'r Cyngor Llawn.

3. CADEIRYDDIAETHAU AC IS-GADEIRYDDIAETHAU

3.1 Yn unol â gofynion Rheoliadau Awdurdod Lleol (Trefniadau Amgen) (Cymru) 2007 mae yn ofynnol dyrannu cadeiryddiaethau pwyllgorau er mwyn sicrhau, cyn belled ag y bo'n ymarferol, fod cydbwysedd gwleidyddol yr awdurdod yn cael ei adlewyrchu gan y cadeiryddiaethau hynny.

3.2 Y drefn yn y Cyngor hwn yw dyrannu is-gadeiryddiaethau pwyllgor hefyd yn ôl cydbwysedd gwleidyddol ac i Grŵp Busnes y Cyngor drafod y trefniadau ymlaen llaw.

3.3 Yn unol â rheol 6.2 o Reoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Amgen)(Cymru) 2007

ni all aelod o'r un grŵp gwleidyddol â chadeirydd y Bwrdd fod yn gadeirydd nac yn is-gadeirydd y Prif Bwyllgor Craffu na chadeirydd y Pwyllgor Archwilio.

3.4 Oherwydd y newidiadau i'r Grŵp Democratiaid Rhyddfrydol mae Cadair y Pwyllgor Craffu Amgylchedd yn wag, er hwylustod gofynnir bod cadair ac is-gadair y pwyllgor yn cael eu cyfnewid. (gweler **Atodiad B**)

3.5 Yn ogystal, oherwydd y newid i'r cydbwysedd gwleidyddol golyga bod nifer y cadeiryddiaethau ac is-gadeiryddiaethau yn newid gyda nifer y cadeiryddiaethau sydd gan Grŵp Plaid Cymru yn cynyddu un tra bod nifer y cadeiryddiaethau sydd gan y Grŵp Annibynnol yn gostwng o'r un nifer.

3.6 Yng nghyfarfodydd Grŵp Busnes y Cyngor a gynhaliwyd ar 5 Ebrill a 3 Mai cytunwyd, er mwyn ceisio creu cyn lleied o newid â phosib, peidio newid y cadeiryddiaethau ac is-gadeiryddiaethau y pwyllgorau, heblaw cyfnewid cadair ac is gadair y Pwyllgor Craffu Amgylchedd, hyd oni bod canlyniad is etholiad Ward Arllechwedd yn wybyddus a bod y mater yn cael ei gyfeirio i'r Cyngor ym mis Gorffennaf.

4. ARGYMHELLIAD

4.1 Gofynnir i'r Cyngor:-

i. beidio â newid dyraniad y seddau ar y pwyllgorau gan adael y pwyllgorau fel y maent hyd oni bod canlyniad yr is etholiad yn Ward Arllechwedd yn wybyddus a chadw seddau'r pwyllgorau Craffu Plant a Phobl Ifanc, Trwyddedu Canolog a Phensiynau yn wag a derbyn adroddiad ar y sefyllfa yng nghyfarfod y Cyngor Llawn ym mis Gorffennaf;

ii. fabwysiadu cyfnewid Cadair ar Is-gadair y Pwyllgor Craffu Amgylchedd;

iii. ohirio dyrannu cadeiryddiaethau ac is-gadeiryddiaethau gweddill y pwyllgorau tan gyfarfod y Cyngor Llawn ym mis Gorffennaf.

ATODIAD A

BWRDD Y CYNGOR A'R PRIF BWYLLGOR CRAFFU

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Democratiaid Rhyddfrydol	Llafur	Unigol
Bwrdd y Cyngor	7	4	2	1	1	
Prif Bwyllgor Craffu	7	3	3	1	1	

PWYLLGORAU CRAFFU ERAILL

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Democratiaid Rhyddfrydol	Llafur	Unigol
Datblygu	8	3	3	1		
Amgylchedd	7	3	3	1	1	
Plant a Phobl Ifanc	7	3	3		1	1
Gofal	8	3	2	1	1	

PWYLLGORAU ERAILL

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Democratiaid Rhyddfrydol	Llafur	Unigol
Archwilio	7	4	3		1	
Adnoddau Dynol	6	2	2	1		
Cynllunio	7	4	2	1	1	
Trwyddedu Canolog	5	3	2			1
Apelau Cyflogaeth	3	1	1	1	1	
Pensiynau	2	2	1		1	1
Cydbwyllgor Lleol	6	2	2		1	
Cydbwyllgor Addysg Anghenion Arbennig	4	2	1			
Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd	3	2	1	1	1	
Iaith	3	2	2			
CYSAG	3	2	1	1		

ATODIAD B

	Pwyllgor	Cadeirydd	Is-gadeirydd
1	Bwrdd y Cyngor	**Plaid Cymru**	**Plaid Cymru**
2	Prif Bwyllgor Craffu	**Democratiaid Rhyddfrydol**	**Annibynnol**
3	Plant a Phobl Ifanc	**Annibynnol**	**Llafur**
4	Amgylchedd	**Plaid Cymru**	**Democratiaid Rhyddfrydol**
5	Gofal	**Llais Gwynedd**	**Plaid Cymru**
6	Datblygu	**Plaid Cymru**	**Plaid Cymru**
7	Archwilio	**Annibynnol**	**Llais Gwynedd**
8	Cynllunio	**Plaid Cymru**	**Llais Gwynedd**
9	Trwyddedu Canolog	**Annibynnol**	**Plaid Cymru**
10	Pensiynau	**Llafur**	**Plaid Cymru**
11	Adnoddau Dynol	**Annibynnol**	**Plaid Cymru**
12	Apelau Cyflogaeth	**Plaid Cymru**	**Annibynnol**
13	Ardal Arfon	**Plaid Cymru**	**Annibynnol**
14	Ardal Dwyfor	**Llais Gwynedd**	**Plaid Cymru**
15	Ardal Meirionnydd	**Plaid Cymru**	**Llais Gwynedd**